

LBRIS

We know
books

Editura RAO vă oferă
seria romanelor lui John le Carré
într-o nouă prezentare

Spionul care a ieșit din joc

Cârțița

Casa Rusia

Un spion desăvârșit

Premiantul

Oamenii lui Smiley

Micuța toboșăreasă

Managerul nopții

Jocul

Omul nostru din Panama

O crimă la case mari

Chemare din tărâmul morții

Experiment secret

Prietenie absolută

JOHN LE CARRÉ

PREMIANTUL

La Phnom Penh, încântătoarea mea gazdă, baronul Walther von Marschall, a avut o remarcabilă grijă de mine și n-aș fi putut să mă descurc fără sfaturile înțelepte ale lui Kurt Furrer și ale doamnei Yvette Pierpaoli, ambii de la Suisindo Shipping and Trading Co, aflați în prezent la Bangkok.

Adresez însă mulțumirile mele speciale celui ce a fost nevoit să mă suporte cel mai mult timp, prietenul meu David Greenway, de la *Washington Post*, care mi-a permis să călătoresc în ilustra sa umbră prin Laos, Thailanda de Nord-Est, precum și la Phnom Penh. Lui David, lui Bing Wong și unor prieteni chinezi din Honk Kong, care bănuiesc că ar prefera să rămână în anonim și cărora le datorez marea mea recunoștință.

Trebuie să menționez, în sfârșit, numele lui Dick Hughes, căruia am avut nerușinarea să-i exagerez firea expansivă și ticurile verbale pentru crearea personajului reprezentat de bătrânul Craw. Mai sunt persoane, care, din clipa în care le-am întâlnit, s-au strecurat pur și simplu în roman și au rămas acolo până când autorul le-a găsit un loc. Dick este unul dintre acestea. Singurul meu regret este că nu am putut ceda îndemnurilor sale de a-l copleși cu calomniile. Cele mai nemernice eforturi ale mele n-ar fi rezistat caracterului afectuos al originalului.

Și, întrucât nici unul dintre acei oameni minunați n-aveau la vremea aceea, cum n-am avut nici eu, cea mai vagă idee cum va ieși cartea, mă grăbesc să-i absolv de toate faptele mele rele.

Terry Mayer, veteran al echipei britanice de karate, m-a sfătuit în legătură cu anumite talente neliniștitoare. Iar în ceea ce o privește pe domnișoara Nellie Adams și uluitoarele ei performanțe în materie de dactilografie, nici un elogiu nu se va ridica la înălțimea talentului ei.

Cornwall

20 februarie 1977

PARTEA ÎNTÂI

SE ÎNTOARCE CEASUL

CAPITOLUL I

Prăvălia părăsește orașul

O vreme după aceea, în micile cafenele prăfuite, în care se adunau la un pahar slujitorii secreți ai Maiestății Sale, se purtau discuții aprinse asupra momentului în care ar trebui plasat începutul real al cazului Dolphin. Un grup, condus de către un tip căruia îi plesneau hainele pe el, însărcinat cu transmiterea ascultărilor, mergea atât de departe încât să pretindă că data potrivită trebuia căutată cu șaizeci de ani în urmă, când „suptericălosul ăla de Bill Haydon“ venise pe lume sub o stea trădătoare. Doar pomenirea numelui lui Haydon le băga frigul în oase. Ceea ce se întâmplă și azi. Pentru că era același Haydon care, încă de pe vremea când studia la Oxford, fusese recrutat de către Karla-Rusul, în calitate de „cârțiță“ sau de „adormit“, sau, mai pe șleau spus, agent de penetrare desemnat să lucreze împotriva lor. Și care, teleghidat de către Karla, pătrunsese în rândurile lor și îi spionase timp de treizeci de ani și mai bine. Și a cărui descoperire în cele din urmă – așa se gândea – îi adusese pe britanici în așa hal, încât se treziseră reduși la o nefastă dependență de serviciul-frate american, pe care în jargonul lor ciudat îl numeau „Verii“. Verii, spunea umflatul, schimbaseră complet regulile jocului. O spunea cu aerul ca și cum ar fi deplâns tendința nefericită a unora de

a-și hărțui adversarul la tenis sau la crichet. Și că, în plus, stricaseră jocul, adăugau discipolii săi.

Pentru indivizii cu mai puțină imaginație, începutul începuturilor coincidea cu demascarea lui Haydon de către George Smiley și numirea, în consecință, a acestuia din urmă ca șef interimar al serviciului trădat, adică la sfârșitul lunii noiembrie 1973. Din clipa în care George a pus ochii pe Karla, spuneau ei, n-a mai fost chip să-l oprească cineva. Restul, conchideau ei, a fost inevitabil. Bietul George, dar câtă minte a putut pune bătrânul la contribuție, ducând în spate o asemenea povară!

Un spirit erudit, un fel de cercetător, un „scotocitor“ cum se spune în jargon, insista chiar, când era cu vinu-n nas, că data exactă era 26 ianuarie 1841, când un anume căpitan Elliot din Marina Regală debarcase în fruntea unui pluton pe o stâncă învăluită în ceață, căreia i se spunea Hong Kong, la gurile Fluviului Perlelor, pe care, câteva zile mai târziu, îl proclamase colonie britanică. Odată cu sosirea lui Elliot, afirma acel erudit, Hong Kong avea să devină cartierul general al comerțului cu opiu făcut de Marea Britanie cu China și, ca atare, unul dintre stâlpii economiei imperiale. Dacă britanicii n-ar fi inventat comerțul cu opiu – spunea el, mai în glumă, mai în serios – n-ar fi existat toată târășenia asta, nici sforăriile, nici dividendele, și, deci, nici renașterea Prăvăliei după ravagiile mișeștești ale lui Bill Haydon.

Pe când cei cu picioarele pe pământ – agenții aduși la bază, instructorii și ofițerii de caz, care își aveau micile lor consilii tainice – vedeau chestiunea doar în termeni operativi. Evidențiau cu câtă abilitate își făcuse Smiley munca de urmărire, ceea ce îi permisesese să-l dibuiască la Vientiane pe trezorerul lui Karla; cât de bine știuse Smiley să-i îmbrobodească pe părinții fetei și ce manevre abile făcuse pe lângă puțin entuziaștii granguri de la Whitehall, care țineau băierile punții pentru operațiuni și care acordau aprobările și permisele

de vânătoare în lumea secretă a informațiilor. Mai presus de orice însă, spuneau ei, nu trebuia uitată acea clipă minunată când Smiley reușise să facă această operațiune să se învârtă în jurul axei sale. Pentru acești profesioniști, cazul Dolphin însemna o victorie a tehnicii. Nimic mai mult. Vedeau în logodna forțată cu Verii doar o altă dovadă de îndemănare a acestui tip uns cu toate alifiile în meserie, în ceea ce avea să fie o lungă și delicată partidă de pocher. Cât privește rezultatul final, mai dă-l dracului! Regele a murit, trăiască Regele!

Dezbaterea continuă oriunde se întâlnesc vechi camarazi, cu toate că numele lui Jerry Westerby, de înțeles, este rar evocat. Din timp în timp, ce-i drept, i-l mai pronunță câte unul, din nesăbuiță ori din sentimentalism sau pur și simplu din zăpăceală, și atunci intervine un moment de jenă, care trece însă. Mai deunăzi, unui tânăr stagiar, proaspăt ieșit de pe băncile școlii de instruire, făcută ca nouă, de la Sarratt – în jargonul de serviciu, Grădinița – îi scăpase de pe buze, în barul celor de sub treizeci de ani. O versiunea îndulcită a cazului Dolphin fusese prezentată de curând la Sarratt – ca bază de discuții în seminarii, un fel de psihoterapie de grup – și bietul băiat, cu cașul încă la gură, se excitase nevoie mare la gândul că împărtășea secretul zeilor:

– *Dumnezeule*, protestase el, bucurându-se de acea libertate a inocenților ce li se acordă cadeților la popota ofițerilor, *Dumnezeule*, de ce nimeni nu pare să vadă rolul lui Westerby în această afacere? Dacă a dus *cineva* tot greul, acela a fost Jerry Westerby. El a fost vârful de lance. Zău așa! Păi, nu?

Cu toate că, bineînțeles, nu pronunțase numele „Westerby“, nici „Jerry“, pentru că pur și simplu nu le știa; spusese doar numele de cod atribuit lui Jerry pe toată durata operațiunii.

Peter Guillam blocase această minge rătăcită. Înalt, zdravăn, Guillam se mișcă totuși cu eleganță, iar stagiarii care își așteaptă primul post tind să-l venereze ca pe o zeitățe greacă.

– Westerby a fost vătraiul care a scormonit focul, spusese el sec, punând capăt tăcerii. Orice agent ar fi făcut la fel, și unii, poate, mult mai bine.

Cum băiatul părea să nu înțeleagă aluzia, Guillam se ridica și se îndreptase către el, foarte palid, și îi spusese scurt la ureche că ar trebui să-și mai ia un pahar, dacă-l mai țineau balamalele, și că ar face bine după aceea să-și țină gura câteva zile sau câteva săptămâni. Conversația revenise la bătrânul George Smiley, desigur ultimul dintre *adevărații* mari, și la ce-o fi făcând el acum, din nou la pensie. Trăise atâtea vieți; avea atâtea amintiri să-și evoce acum, în liniște, o spuneau ei la unison.

– În timp ce noi înconjuram Luna o dată, el o făcea de cinci ori, spusese cineva într-un elan de fidelitate.

O femeie.

De zece ori, recunoscură ei. De douăzeci! De *cincizeci* de ori! Sub efectul hiperbolei, urma lui Westerby, din fericire, dispăruse. Și, într-o oarecare măsură, și aceea a lui Smiley. Ce mai, George avusese o perioadă de șefie minunată, spuneau ei. La vârsta *lui*, ce-ați mai vrea?

Poate că un punct de plecare mai realist ar fi o anumită sâmbătă, pe la mijlocul anului 1974, la orele trei după-amiază, în timpul taifunului, când Hong Kongul, baricadat în spatele obloanelor de furtună, aștepta asaltul următor. La barul Clubului Corespondenților de Presă Străini, o duzină de ziariști, venind mai ales din fostele colonii britanice – australieni, canadieni și americani – glumeau și beau, într-o atmosferă de lenevie agitată, un cor fără solist. Treisprezece etaje mai jos, bătrânele tramvaie și autobuze cu etaj se târau în coaja lor de mazăgă brună făcută din praful șantierelor de construcții și din funinginea coșurilor uzinei din Kowloon. Micuțele bazine din fața hotelurilor înalte erau ciupite de stropii insidioși ai

ploii mocănești. La toaleta bărbaților, care oferea cea mai frumoasă priveliște a Clubului asupra portului, tânărul Luke, californianul, își înfunda fața în chiuvetă, să-și spele sângele care-i curgea din gură.

Luke era un jucător de tenis deșelat și ciudat, un bătrân de douăzeci și șapte de ani, care până la plecarea americanilor fusese vedeta grajdului printre corespondenții de război ai revistei sale din Saigon. Când știai că joacă tenis, îți venea greu să ți-l imaginezi făcând orice altceva, chiar să bea. Ți-l închipui la fileu, deșirându-se și trăsnind minge după minge, la disperare; sau reușind un as, între o dublă greșeală și alta. Își sugea gingiile și scuipa, zdruncinat de băutură și de lovitură pe care o primise – Luke ar fi folosit probabil expresia cazonă „lovit de un proiectil brizant“ – gândindu-se, totuși, cu claritate la câteva lucruri în același timp. O parte din gânduri îi fugea la o chelneriță de la un bar din Wanchai, pe nume Ella, pentru ochii căreia îi trăsesese un pumn în falcă porcului ăluia de polițist, iar acum suferea consecințele: cu un minimum de efort, comisarul Rockhurst, zis „Bilă Tare“, care după efortul făcut se destindea chiar acum într-un colț al barului, îl trimisese la pământ și îl lovise zdravăn cu piciorul în coaste. O altă parte a minții se concentra asupra a ceea ce îi spusese de dimineață proprietarul său chinez, când venise să se plângă de zgomotul pe care îl făcea gramofonul lui Luke și când rămăsese să sugă o bere.

Un pont senzațional, desigur. Care oare? Îi veni din nou să verse, apoi privi pe fereastră. Joncile erau legate la mal, în spatele barierelor, iar bacul fusese oprit. O fregată britanică de pe vremuri se afla, lăsată la ancoră, și, după cum se zvonea la Club, cei de la Whitehall o scosese în vânzare.

– Ar trebui s-o lase în larg, murmură el confuz, aducându-și aminte de fărâma de cunoștințe navale pe care le culesese în călătoriile sale. Fregatele se trimit în larg în timpul taifunului. Asta e, *domnule*.

Dealurile păreau de gresie sub clăia de nori groși și negri. Șase luni mai înainte, I-ar fi făcut să găngure de plăcere. Portul, cu vacarmul său, chiar și munții de mărfuri de calitate proastă care urcau de la malul mării până sus, în Vârf; după Saigon, Luke sorbise cu lăcomie tot acest peisaj. Dar astăzi nu vedea decât o stâncă britanică, lăfăindu-se în opulență și în infatuare, administrată de o bandă de negustori prețioși, al căror orizont nu depășea nivelul burților personale. Colonia devenise pentru el exact ceea ce ajunsese să însemne pentru restul ziariștilor: un aerodrom, un telefon, o spălătorie, un pat. Ocazional – dar niciodată pentru mult timp – o femeie. Un loc unde până și experiența trebuia importată. Cât privește războaiele, ce pentru el fuseseră mult timp un viciu, acestea erau tot atât de îndepărtate de Hong Kong, ca de Londra sau de New York. Doar Bursa părea să aibă un rost, dar, oricum, sâmbăta era închisă.

– Crezi că vei supraviețui, campionule? îl întrebă canadianul ciufulit, care intră în despărțitura alăturată.

Cei doi împărțiseră plăcerile ofensivei Tet.

– Mulțumesc, dragul meu, mă simt excelent, îi replică Luke, cu cel mai pur accent englezesc de care era în stare.

Luke ajunsese la concluzia că era cu adevărat foarte important pentru el să-și aducă aminte ce-i spusese Jake Chiu de dimineață, când își bea berea, și, dintr-odată, ca un dar ceresc, își reaminti.

– Îmi amintesc! strigă el. Isuse, măi cowboy, îmi amintesc! Luke, ți-ai amintit! Creierul meu! Funcționează! Băieți, ia ascultați-l pe Luke!

– Las-o baltă, îl sfătui cowboy-ul. Azi nu-ți prea merge bine, dincolo, campionule. Orice ar fi, las-o baltă.

Dar Luke deschise ușa cu piciorul și năvăli în bar, cu brațele larg desfăcute.

– Hei, hei, băieți!

Nu se întoarce nici un cap. Luke își duse palmele pâlnie la gură.

– Ascultați, băi, adunătură de bețivi, am o informație. E fantastic! Două sticle de scotch pe zi și o minte brici! Să-mi dea cineva un clopoțel.

Negăsind nici unul, apucă o halbă și ciocăni cu ea în teighea, improșcând berea. Chiar și așa, doar piticul îi dădu oarecare atenție.

– Ce s-a întâmplat, Luke? miorlăi piticul cu tonul lui târăgănat de poponar din Greenwich Village. Marele Moo sughită iar? Nu pot suporta.

În limbajul Clubului, Marele Moo era guvernatorul, iar piticul era șeful biroului lui Luke. O creatură ursuză, cu pungi sub ochi și cu părul nepieptănat, care-i cădea în șuvițe negre pe față; mai avea și un mod agasant de a veni pe nesimțite lângă tine. Cu un an în urmă, doi francezi, care de obicei nu erau văzuți prin partea locului, fuseseră gata-gata să-l omoare pentru o vorbă spusă la întâmplare despre originile nenorocirii din Vietnam. Îl duseseră până la lift, îi spărseseră falca, îi rupseseră câteva oase, îl aruncaseră apoi la parter ca pe-un sac de cartofi și se întorseseră să-și termine paharele. Nu după mult timp și australienii îi făcuseră o figură asemănătoare, când acesta făcuse o aluzie stupidă la participarea lor militară simbolică la război. Sugerase că se încheiase un târg între Canberra și președintele Johnson, pentru ca băieții australieni să rămână la Vung Tau, adevărată floare la ureche, în timp ce ei, americanii, duceau adevăratul război în altă parte. Spre deosebire de francezi, australienii nici măcar nu-și bătuseră capul să folosească liftul. Îl snopiseră în bătaie pe pitic, acolo, pe loc, și, chiar întins pe jos, îi mai arseseră câteva. Învățase de atunci când trebuia să evite anumite persoane din Hong Kong. Pe timp de ceață groasă și persistentă, de pildă. Sau când nu curgea apa decât patru ore pe zi. Sau într-o sâmbătă cu taifun.

Altfel, Clubul era aproape gol. Din motive de prestigiu, marii corespondenți evitau locul asta. Câțiva oameni de afaceri, care veneau pentru nota de originalitate pe care o dădea prezența ziariștilor, câteva fete, care veneau după bărbați. O pereche de preținși mari reporteri de televiziune în uniforme militare fanteziste. Și, în colțul său obișnuit, redutabilul Bilă Tare, comisar de poliție, fost în Palestina, fost în Kenya, fost în Malaysia, fost în Fiji, vechi soldat neîndurător, cu o bere în față, cu articulațiile degetelor ușor înroșite și cu suplimentul săptămânal al ziarului *South China Morning Post*. Bilă Tare, zicea lumea, venea acolo din snobism. Iar la masa mare din mijloc, care în cursul săptămânii era rezervată celor de la United Press International, se tolăneau membrii Clubului de Bowling al Tinerilor Bapțiști Conservatori din Shanghai, prezidat de bătrânul Craw, australianul cu fața pestriță, care-și vedeau de obișnuitul lor turneu de sâmbătă. Scopul competiției era să arunce un șervet răsucit ca o frânghie de-a lungul sălii și să nimerească stelajul cu vinuri. De câte ori reușea unul, ceilalți concurenți plăteau sticla și îl ajutau să o bea. Bătrânul Craw mormăia ordinele de lansare a „proiectilului” și un bătrân chelner din Shanghai, preferatul lui Craw, strângea plictisit mucurile de țigări și aducea premiile. Partida din ziua aceea cam lăncezea, iar unii membri ai Clubului nici măcar nu-și dădeau osteneala să țintească. Acesta era totuși grupul pe care Luke și-l alesese ca auditoriu.

– *Nevasta* Marelui Moo sughiță! insista piticul. *Calul* nevestei Marelui Moo sughiță! *Rândașul* ce vede de calul nevestei Marelui Moo sughiță! Sughiță și...

Apropindu-se cu pași mari, Luke sări pe masă, în zornăitul paharelor sparte, pocnindu-se cu capul de tavan. Plantat acolo sus, pe jumătate ghemuit, profilat pe fereastra din partea de sus, le părea tuturor nemăsurat de mare: ceața groasă, umbra neagră a Vârfului în spatele ei și acest uriaș care umplea

întreg prim-planul. Dar continua să arunce la țintă și să bea ca și cum nu l-ar fi văzut. Doar Bilă Tare aruncă o privire scurtă către Luke, o dată, înainte de a-și suga degetul lui mare butucănos și de a deschide revista la pagina de benzi desenate.

– Repriza a treia, ordonă Craw, cu accentul lui puternic australian. Frate Canada, pregătește-te să lansezi mingea. Așteaptă, măi, nătângule. Foc!

Un șervet sucit în tirbușon zbură către stelajul cu vinuri, luând o traiectorie înaltă. Agățându-se de o crăpătură, atarnă o clipă, pentru a cădea apoi grămadă pe podea. Zădărnăt de pitic, Luke începu să tropăie pe masă făcând să cadă și alte pahare. Până la urmă ajunse să-și epuizeze auditoriul.

– Înălțimile Voastre, spuse bătrânul Craw oftând. Faceți liniște, vă rog, pentru fiul meu. Mă tem că dorește să parlez cu noi. Frate Luke, ai făcut câteva fapte de război azi, iar încă una riscă să atragă nemulțumirea noastră. Vorbește clar și concis, fără că omiți nici un detaliu, oricât de mic, și după aceea, domnule, caută să te ții pe picioare.

În această cursă neîncetată în care fiecare se străduia să țese legendă despre ceilalți, Craw era Bătrânul Marinar. Craw, își spuneau unii altora, își scuturase mai mult nisip din nădragi decât aveau să vadă majoritatea dintre ei sub propriile picioare. Și aveau dreptate. La Shanghai, unde începuse cariera sa, fusese comisionar și redactor de știri la singurul ziar de limbă engleză din oraș. De atunci, scrisese despre lupta comuniștilor împotriva lui Chang Kai-șek, a lui Chang Kai-șek împotriva japonezilor și a americanilor, practic împotriva tuturor. În acest loc fără rădăcini, Craw le dădea un sens al istoriei. Felul său de a se exprima, pe care, pe vreme de taifun, până și cei mai duri puteau, în mod scuzabil, să-l găsească iritant, era o autentică rămășiță a anilor 1930, când Australia furniza grosul jurnaliștilor ce operau în Extremul Orient; Vaticanul, pentru nu se știe ce motiv, contribuise cu jargonul confreriei lui.

LRDIS | We know books

Așa că, mulțumită bătrânului Craw, reuși, în sfârșit, să spună ce avea de spus.

– Domnilor – piticule, măi polonez nenorocit, lasă-mi piciorul – domnilor! Se întrerupse să-și ștergă gura cu o batistă. Imobilul cunoscut sub numele de Casa Mare este de vânzare, iar Înălțimea Sa Tufty Thesinger a spălat putina.

Nu se întâmplă nimic, dar oricum nu se aștepta la mare lucru. Ziariștii nu prea au obiceiul să scoată strigăte de stupefacție, nici măcar de neîncredere.

– Casa Mare, repetă Luke cu glas sonor, se dă pe nemica toată. Domnul Jake Chiu, celebrul agent imobiliar, mai bine cunoscut dumneavoastră ca irascibilul meu proprietar, a fost însărcinat de către mărețul guvern al Maiestății Sale să dispună de Casa Mare. Adică, să o vândă de urgență. Dă-mi drumu', măi, polonez împuțit, sau te omor!

Piticul îl trase jos. Doar un salt sprinten îl ajută să nu se rănească. De pe podea, Luke îi aruncă alte înjurături agresorului său. Craw își întoarse capul cel mare către Luke și cu ochii lui umezi îl fixă cu o privire încrunțată ce părea să se eternizeze. Luke începuse să se întrebe pe care dintre multele legi ale lui Craw le încălcase. Sub diversele sale măști, Craw era un personaj complex și solitar, lucru știut de cei ce se aflau acolo. Sub manierele sale voit grosolane, se ascundea o dragoste de Orient, care părea să-l încātușeze câteodată mai strâns decât putea suporta; erau luni întregi în care dispărea complet și, ca un elefant ursuz, apuca pe potecile doar de el știute, până când simțea că se putea trăi din nou alături de el.

– Nu spuneți vorbe fără șir, Înălțimea Voastră, dacă nu vă supărați? spuse Craw în sfârșit răsturnându-și cu un gest imperios capul lui mare pe spate. Abțineți-vă să deșertați zoaie într-o apă curată ca lacrima, vreți, Senioria Voastră. Casa Mare este un cuib de spioni. De ani de zile. Bârlogul maiorului Tufty Ochi-de-Linx Thesinger, pe vremuri pușcaș al Maiestății

Sale, actualmente Lestrade al Siguranței la Hong Kong. Tufty n-ar fugi așa. E o lichea, nu o otreapă. Dați-i fiului meu să bea, monseniore... – se adresă el barmanului din Shanghai – fiindcă o ia razna.

Craw psalmodie un nou ordin de aruncare la țintă, iar Clubul își reluă activitățile sale intelectuale. La drept vorbind, nu era cine știe ce noutate în veștile senzaționale comunicate de Luke. Avea o reputație bine stabilită de vânzător ratat de știri de spionaj, iar pistele sale se dovedeau invariabil false. De când cu Vietnamul, băiatul acesta tâmpit vedea spioni sub toate covoarele. Credea că lumea este condusă de ei și mare parte a timpului său liber, când era treaz, o petrecea preumblându-se pe lângă nenumăratele batalioane de observatori ai Chinei din Colonie, prost deghizați și, ceea ce era mai rău, care infestau enormul Consulat american de pe colină. Astfel, dacă n-ar fi fost o zi atât de apatică, lucrurile ar fi rămas probabil în stadiul respectiv. Dar piticul întrevăzu o posibilitate de a se amuza și o prinse din zbor:

– Spune-ne, Lukie, micuțule, se dezmierdă el, răsucindu-și brațele în sus într-un gest de curist înrăit, vând Casa Mare *mobilită* sau goală?

Întrebarea îi aduse un ropot de aplauze. Casa Mare era mai valoroasă cu sau fără secretele ei?

– O vând cu *maiorul Thesinger* cu tot? continuă întrebarea fotografului sud-african, cu glasul lui cântat și lipsit de haz.

Se mai auziră câteva râsete, dar de data aceasta lipsite de afecțiune. Fotograful era un tip stânjenitor, tuns perie, cu obraji supti și cu pielea brăzdată precum acele câmpuri de luptă pe care îi plăcea să le colinde. Venea de la Cape Town, dar îi spuneau Frițul Pupă-l-Moartea. După cum umbla vorba, avea să-i îngroape pe toți, căci îi hăituia ca un câine de vânatoare.

Timp de câteva minute de amuzament, spusele lui Luke fură uitate complet, pierzându-se într-un potop de anecdote pe

seama maiorului Thesinger, de imitații ale maiorului Thesinger cu participarea tuturor, în afară de Crow. Își aminti că maiorul își făcuse apariția în colonie ca importator cu o acoperire ridicolă pe undeva pe lângă docuri; și toate astea ca să se transfere, șase luni mai târziu, în niște condiții absolut incredibile, pe statele de plată ale serviciilor de informații și, flancat de echipa sa de funcționari spălăciți la față și de secretare blege și bine-crescute, să se instaleze în numitul bârlog de spioni pentru a-l înlocui pe careva. Fură evocate în special mesele lui în tête-à-tête, la care, așa cum se descoperi acum, primiseră invitații, într-un moment sau altul, aproape toți ziaristii ce formau acum auditoriul. Dejunurile se terminau cu un coniac și cu toasturi, la care se spuneau fraze atât de remarcabile, ca de pildă: „Auzi, bătrâne, dacă dai de vreun chinez interesant de peste râu – adică unul care are acces, înțelegeți ce vreau să spun? –, nu uita Casa Mare!“, apoi numărul magic de telefon, cel care „sună chiar pe biroul meu, fără intermediari, fără magnetofone, nimic, e clar?“ O jumătate de duzină dintre ei pare să-l fi avut notat în agendă: „Hai, notează-l pe manșetă, ca și cum ar fi numărul unei iubite sau cam așa ceva. Gata? Hong Kong cinci-zero-doi-patru...“

După ce scandară numerele în cor, tăcură. Pe undeva o pendulă bătea trei și un sfert. Luke se ridică încet în picioare și-și scutură praful de pe blugi. Bătrânul chelner din Shanghai își abandonă postul de lângă rafturile cu vinuri și căută o listă de bucate, în speranța că vreunul ar dori să mănânce. Pentru o clipă, asupra lor plană nesiguranța. Ziua era pierdută. Așa fusese de la primul gin. Din fundul sălii se auzi un mârâit surd: era Bilă Tare, care își comanda un dejun copios.

– Și mai adu-mi și-o bere rece, *rece* să fie, auzi, băiete? Rece-rece, fugața-fugața.

Comisarul știa cum să se poarte cu indigenii și spunea asta de fiecare dată. Se făcu din nou liniște.

– Ei bine, iată, Lukie, spuse piticul îndepărtându-se. Așa-ți câștigi un premiu Pulitzer, cred eu. Felicitări, scumpule. E informația anului.

– Of, du-te de te spânzură, și voi toți, spuse Luke nepăsător și începu să-și croiască drum către bar, unde erau cocoțate două creaturi pământii, fete ale regimentului plecate la agățat. Jake Chiu mi-a arătat scrisoarea cu instrucțiuni, nu-i așa? Pe hârtie cu antetul Serviciului blestemat al Maiestății Sale, nu-i așa? Cu stema împuțită sus, cu leul care regulează capra. Bună, iubitelor, vă amintiți de mine? Eu sunt domnul acela cumsecade care v-a cumpărat bomboane pe băț la târg.

– Thesinger nu răspunde, se jeli Frișul Pupă-l-Moartea la telefon. Nu răspunde nimeni. Nici Thesinger, nici tipul de serviciu. Linia a fost deconectată.

În freamătul sau în monotonia momentului, nimeni nu observase că Pupă-l-Moartea dispăruse pe furiș.

Până acum, bătrânul Crow, australianul, nici nu clipise, stătea înțepenit ca o fosilă de dront. Auzind treaba asta, ridică brusc capul.

– Mai fă o dată numărul, tâmpitul, ordonă el, aspru ca un sergent instructor.

Ridicând din umeri, Pupă-l-Moartea formă încă o dată numărul de telefon al lui Thesinger, în timp ce doi dintre ei se apropiară de el să se uite cum îl formează. Crow nu mișcă, privind de acolo de unde se afla. Erau două aparate. Pupă-l-Moartea îl încercă și pe al doilea, dar fără a obține un rezultat mai bun.

– Sună la reclamații, ordonă Crow din partea cealaltă a încăperii. Nu sta înțepenit ca o vrăjitoare borțoasă. Sună la reclamații, maimuță africană!

– Linia este desființată, răspunse operatorul.

– De când, omule? întrebă Pupă-l-Moartea în receptor.

– Nu avem disponibile alte informații, spuse operatorul.